সংগীতৰ প্ৰতি সন্মানৰ এক স্বীকৃতি স্বৰূপেই খগেন মহন্তই শিৰত ধাৰণ কৰি আছিল ঐতিহাসিক স্মৰণীয় টুপীটো। ১৯৬৯ চনত খগেন মহন্তৰ একান্ত প্ৰচেষ্টাত 'ধনশিৰি পাৰ হৈ ঢপলিয়াই আহিলোঁ' গ্ৰামোফোন ৰেকৰ্ডখন বাণীবদ্ধ হয়। ১৯৭২ চনত খগেন মহন্তই আকাশবাণী সুগম সংগীত আৰু লোক সংগীতৰ এ-গ্ৰেড শিল্পীৰ স্বীকৃতি লাভ কৰে। ১৯৭৩ চন, আয়তীৰ উৰুলিত উগুল-থুগুল মন। খগেন মহন্তৰ সৈতে অৰ্চনা দাস হৈ পৰিল অৰ্চনা মহন্ত। অসমৰ সংগীত জগতত থকা এক অনন্য যুটি এয়া। 'অ' সুন্দৰী ৰাধেৰ মাক', 'শালিকী অ' অবুজন চৰাইচনী/মোৰ তাঁতত পৰি /কেলেই ছিঙিলি সূতা ....', 'পাহাৰৰ জুৰিটি পীৰিতি সাবটি....' আদি গানেৰে জনপ্ৰিয় হৈ পৰা আৰ্চনা মহন্ত হৈ পৰে খগেন মহন্তৰ অন্যতম প্ৰেৰণা। পৰৱৰ্ত্তী পৰ্যায়ত দুয়োৰে যুগ্ম জীৱনলৈ দুই সন্তান - ক্ৰমে পুত্ৰ অংগৰাগ (পাপন) আৰু কন্যা কিংকিনীৰ আগমন ঘটে।

১.৪ : ২০ জুন, ১৯৬৭ চন। সকলোকে উচুপাই সিদিনাই পৰলোক ঘটিছিল কলাগুৰু বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভাৰ। ৰাভাৰ মৃত্যুৰ দিনা 'আকাশবাণী গুৱাহাটী'ৰ তদানীন্তন কেন্দ্ৰ সঞ্চালক উবেদুল লতিফ বৰুৱাৰ নিৰ্দেশত ৰাভাৰ ৰচিত গীতটো খগেন মহন্তই সুৰ দি কণ্ঠ দান কৰিছিল -

"এয়ে মোৰ শেষ গান
মোৰ জীৱন নাটৰ শেষ ৰাগিনীৰ
কল্যাণ খৰমান ....."

এই গীতটোৱে লক্ষ লক্ষ জনাতৰ বুকুত যি সাঁচ বহুৱালে, সেই সাঁচ আজিও মচা যোৱা নাই। হয়তো জীৱন নাটৰ শেষ ৰাগিনীত ৰাভাই বুকুৰ তেজেৰে লিখিছিল সেই কবিতা, সেই গীত যাক চকুৰ পানীৰে মচিব নোৱাৰি। জীৱন হয়তো এনেকুৱাই । অলপ হাঁহি, অলপ অশ্ৰু, অলপ নুবুজা সাঁথৰ। ১৯৮০ ৰ দশকতেই অৰ্চনা মহন্তৰ সৈতে খগেন মহন্তই গাইছিল-

" নিজৰ ঘৰতে নিজ হাতে লগালি জুই
ভিতৰৰ নল'লি গম
তাতে কুটুমো আছিলে শুই .... ।"

এই গীতৰ ফলত সেই সময়ত উগ্ৰ আন্দোলনকাৰীৰ ৰোষত পৰি সুদীৰ্ঘ দুবছৰ ধৰি সামাজিক বৰ্জনৰ মুখামুখি হোৱা শিল্পী দম্পতীয়ে অসমৰ ইমূৰ-সিমূৰ, ইপাৰ-সিপাৰ পাৰ হৈ সুদূৰ আমেৰিকালৈ গাইছে মানুহৰ গান, মাটিৰ গান। তেওঁ আৰু গাইছিল -

" কিহৰ শব্দ, কিহৰ ধোঁৱা
অন্ধ হওঁত, বন্ধ কৰিব পাৰিবিনে
মোৰ শব্দ, মোৰ গান গোৱা।"

এই বৃহৎ সাফল্যৰ আঁৰত আছে তেওঁৰেই ভিনিহিয়েক কেশৱ মহন্ত। কেশৱ মহন্তৰ সৈতে খগেন মহন্তৰ সংযোগ অসমীয়া আধুনিক গীতৰ জগতখনৰ বাবেই আচলতে মণিকাঞ্চন সংযোগৰ দৰে এক ঐতিহাসিক সংযোগ। দুয়ো আছিল ভাৰতীয় গণনাট্য সংঘৰ অশীতিপৰ কৰ্মী। অসমৰ থলুৱা মাটি আৰু মানুহৰ তেজ -ঘামৰ গোষ্ঠ থকা সেই কথা আৰু সুৰেৰেই গঢ়া কেশৱ মহন্তৰ প্ৰগতিশীল ভাৱনাৰ গীতসমূহক নিজৰ সুৰ আৰু কণ্ঠেৰে জীৱন্ত কৰি গৈছে তেওঁ। এজন গীতিকাৰ আৰু আনজন সুৰকাৰ-গায়ক দুয়োৰো গীতৰ গণমুখী চৰিত্ৰলৈও নতুন প্লাৱন আনিছিল।

১.৫ : বিহুগীত, বিয়ানাম, আইনাম, ঘোষা আদিৰ সুৰবোৰৰ সম্পৰীক্ষণৰ মাধ্যমত নতুন সুৰ সৃষ্টি কৰি খগেন মহন্ত বৰং হৈ উঠিছিল এনে এজন সুৰকাৰ আৰু গায়ক, যাৰ গীতত উত্থাপিত হয় সজোৰে মেহনতী জনতাৰ ওপৰত চলা শোষণ-নিৰ্যাতন, জাত-পাত, ধৰ্ম-সম্প্ৰদায়ৰ বিভীষিকাত জুৰুলা ৰাইজৰ যন্ত্ৰণা আদি প্ৰসংগবোৰ। 'ঘন ক'লা কয়লাৰ পতি, গীতটোত সেয়ে আমি পাওঁ -

এই বংশৰ কাৰাগাৰ
হিংসাৰ অনাচাৰ
লাঞ্ছিতা দৈৱকী মাতৃ
গনমন - গৰজন
জনমৰ শুভক্ষণ
বেদনাৰ অষ্টমী ৰাত্ৰি
সাজু হোৱা অ' মহামতী"

সমাজ -চেতনাৰ বিদ্ৰুপাত্মক প্ৰকাশ আনহাতে শুনো তেওঁৰ এই গীতত -

'বৰঘৰৰ মেকুৰী সৰু ঘৰলৈ যায়
সৰু ঘৰৰ মানুহবোৰে খোজত চিনি পায়।'
সহজ সৰল মানুহবোৰে খোজত চিনিপায়

"বৰঘৰ' আৰু 'সৰু ঘৰ'ৰ ব্যৱধানেৰে সমাজখনক-উদঙাই দিয়া এই গীতৰ এই প্ৰখৰ যুগ চেতনাই গীতিকাৰ আৰু সুৰকাৰ- গায়ক দুয়োকো কৰি তুলিছে চহা ৰাইজৰ আপোনৰো আপোন। যুগে যুগে লাঞ্ছিত বঞ্চিত জনতাৰ তেজ শোষণ কৰি পেটুৱা হৈ যোৱা শাসকৰ পৰিণতিৰ কথা কোৱা তেওঁৰ কণ্ঠৰ কেশৱ মহন্তৰ এই গীতটো -

'এখন দেশত এক ৰজা আছিল
লঘু দোষত গুৰু দণ্ড দিছিল
সেই ৰজাৰ শেষ দশা জানে,
আইতাই, জানে আইতাই।"

সাম্প্ৰতিক উগ্ৰপন্থী, জনগোষ্ঠীয় সংঘাতৰ সমস্যাক লৈ চিন্তিত খগেন মহন্তই গাইছে -

'কোন বাটে পোনালি
ক'ত গৈ সোমালি।"
'গানৰ কোলাত তুলি দিলোঁ
মোৰ দুখৰ চকুপানী....
আয়ো একেজনী ঘৰো একেখনি'

২.১ : অসমী আইৰ দুখত খগেন মহন্তই দুখেৰে গাইছে -

'দুখৰেনো ৰাতিটো কেতিয়া পুৱাব
অসমী আইৰে মুখখনি কোনে উজলাব
ভুৰুকাতে হাতী ভৰাই কোনে
দেখুৱাব
মেথোনৰে শিঙত ধৰি কোনে
নচুৱাব
লুইতৰে নীলা পানী
তেজেৰে ৰাঙলী কৰি
আকৌ এবাৰ কোনে বাৰু শতৰু খেদাব'

অসমৰ জনসাধাৰণৰ প্ৰতিটো সমস্যাতে খগেন মহন্তৰ কণ্ঠ সৰৱ। বাণপানী সমস্যাক লৈ তেওঁ গাইছে -

'এই বান বাৰিষাৰে বান
অ' কপাল পোৰা
কাল লুইতৰ অচিন সোঁতত।'

খগেন মহন্ত গণশিল্পী বিহুগীতৰ ওজা বিহু সম্ৰাট। মহন্ত এজন সমাজ সচেতন শিল্পী সমাজৰ প্ৰকৃত মানুহৰ গীত গাবলৈ তেওঁ নিজকে দায়বদ্ধ কৰি লৈছে - সেয়ে গণশিল্পী ।

মাটি-মানুহৰ সম্পৰ্ক আৰু বিশেষকৈ কৃষিজীৱি ৰাইজৰ মৰ্ম, বেদনাক সঁচা অৰ্থত বুজি একাত্ম হৈ খগেন মহন্তই গোৱা গীতবোৰে অসমৰ প্ৰতিটো জনগোষ্ঠীৰ মন-হৃদয় চুই গৈছিল আৰু ঐক, সম্প্ৰীতি, চেনেহেৰে সকলোকে আৱেগিকভাৱে উদ্বুদ্ধ কৰি ৰাখিছিল আৰু প্ৰতিটো গীততে সুৰৰ মায়াজালেৰে পাহাৰ ভৈয়াম সম্প্ৰীতিৰ সাঁকোডাল মজবুত কৰি ভাতৃত্ববোধৰ পথাৰখনত এক অনন্য মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছিল খগেন মহন্তই। তেওঁ বাহিৰৰ পৰা অহা বিভেদকাৰীৰ বিৰুদ্ধে মাৰ বান্ধি থিয় হ'বলৈও গীতৰ মাজেৰেই আহ্বান জনাইছিল। কি যে বিশাল প্ৰতিভা খগেন মহন্তৰ। কণ্ঠৰ যাদুৰে তেওঁ মুগ্ধ কৰিছে অসমৰ তিনিটাকৈ প্ৰজন্মক। তেওঁ উদাত্ত কণ্ঠে কৈছে -

"প্ৰিয়তম এই জীৱন
যি বোঁৱতী নদীৰ ধাৰ
যাৰ বাধা ভাঙি যোৱা প্ৰাণ
মই অন্তৰ মিলাও তাৰে।

পৰ্বত যিমান ওখ, সিমান ধুমুহাৰ চলাচল
লক্ষ্য যিমান ওখ, সিমান বাধাৰ চলাচল
আচল জীৱন উদাৰ অন্তৰময়
মই অন্তৰ মিলাও তাৰে।'

২.১ কেশৱ মহন্তৰ গীত আৰু ৰুদ্ৰ বৰুৱাৰ সুৰেৰে সজোৱা "কাউৰী পৰে .... " গীতটোৰ আবেদন পাহাৰিব নোৱাৰি। আজিও শুনিলে শুনি থাকিবৰ মন যায়। তেওঁ গোৱা ভাল 'লাগি যাই অ' দুখৰ ভাগৰ নাই ....' 'বৰ ঘৰৰ মেকুৰী ....' এক আছিল ৰজা, তেওঁৰ ৰাণী দুগৰাকী..... ' আমাৰ মন পথাৰৰ লহপহীয়া বাওঁ ধানবোৰ..... 'সোণেৰে গঢ়ালোঁ সঁচৰুৱা খাৰু ... ' ' অ' মায়া ভৰা এই ধৰা ' প্ৰথম দেখাৰ মধু বেলা......', 'যি হ'ল বোলো ঢোলটোকে বা .....' 'ব'হাগৰ কুঁহিপাত পেঁপাটিৰ মিঠা মাত', 'জোন টি ওলালে তৰাটি ওলাব', 'ও হৰি প্ৰভু জগন্নাথ..., 'পকা তুল তুল বিলাহী, উৰুঙা উৰুঙা নাপাও মই সুৰুঙা, 'উজুটি উজুটি ছিগিল ভৰিৰ আঙুলি পাঁচোটি', ' আই অ' শিপিনী কেঁচা ৰ'দৰ ৰেঙণি এচেৰেঙা গালে মুখে পৰে...', 'পলাশ ৰাঙলী হ'ল মনো ৰাঙলী হ'ল আদি গীতবোৰ। তেওঁ গোৱা বিখ্যাত গীত -

দেহা ক'লা হ'লে থাকে দুদিনলে
মনত কলা হ'লে ভাঙে
বনত জুই লাগিলে থাকে দুদিনলে
মনত জুই লাগিলে ভাগে......।

'পাৰৰ পাখিত গাঁঠি দিলোঁ
ফুলাম চিঠিখনি
জনাও বুলি জগতখনক
বিহুৰ ওলগনি ....'

বিহুৰ প্ৰতি তেওঁৰ মনৰ আগ্ৰহ, হেঁপাহ, আন্তৰিকতা আৰু জাতীয় জীৱনৰ লগত থকা অবিচ্ছেদ্য সম্পৰ্কৰ কথা তেওঁৰ কণ্ঠৰ প্ৰতিটো বিহুনামৰ ছন্দে ছন্দে ফুটি উঠিছে। বিহু গীত গোৱাৰ ঢং আৰু ভংগিমাত বা তাৰ উচ্চাৰণ শৈলীত তেওঁৰ সুৰৰ গ্ৰাম্যতা আৰু আঞ্চলিকতা বিদ্যমান। প্ৰসংগক্ৰমে হেমাঙ্গ বিশ্বাসে এষাৰ বৰ সোণসেৰীয়া কথা কৈছিল - 'যি নাই বিহুগীতত সি নাই অসমত আৰু যি নাই অসমত সি নাই বিহুগীতত।" অসমৰ কেইবাগৰাকীও মহীৰূহ ৰুদ্ৰ বৰুৱা, কেশৱ মহন্ত, নগেন বৰা, নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ, নুৰুল হক আদি গীতিকাৰ -শিল্পীৰ গীতত সুৰ আৰু কণ্ঠৰ প্ৰপাত ঢালি প্ৰাণসঞ্চাৰ কৰিছিল শ্ৰোতাৰ আপোন শিল্পী খগেন মহন্তই।

২.৩ : সংগীত নাটক একাডেমী বঁটা, ফিল্ম ক্ৰাফট বঁটা, শ্ৰীময়ী বঁটা, ন্যায়াধীশ ড০ বি পি ছৰাফ স্মাৰক বঁটা, সংগীতাচাৰ্য বঁটাৰ লগতে কস্তুৰী কণ্ঠ, সংগীত সুধাকৰ আদি সন্মানেৰে বিভূষিত খগেন মহন্তই লোকগীত, বিহুগীত, ফঁকৰা, মালিতা, নিচুকণি গীত, বৰগীত, শিশুগীত, ধেমালিৰ গীত, আধুনিক গীত আদিৰে অসমৰ সাংস্কৃতিক জগতৰ বৰপেৰা চহকী কৰি থৈ গৈছে। অসমৰ বিশিষ্ট সংগীতজ্ঞ প্ৰয়াত তফজ্জুল আলীৰ ভাষাৰে খগেন মহন্তৰ গীত হৈছে তিনিটা সুঁতিৰ মিলন। এই সুঁতিকেইটা হৈছে অসমৰ সত্ৰীয়া সংস্কৃতিৰ সুৰ, বিহুগীতৰ মাজত অসমীয়া লোকসুৰ আৰু আধুনিক গীতৰ সুৰ। সকলোতে যেন অতুলনীয় অনবদ্য বিচৰণ।

প্ৰায় ছয়টা দশক ধৰি খগেন মহন্তৰ সুৰ আৰু কণ্ঠই অসম আৰু অসমীয়াক মুগ্ধ কৰিছিল আৰু কোনো দিনে উভতি নহা বাটেৰেই চিৰদিনৰ বাবে গুচি গ'ল বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা, হেমাঙ্গ বিশ্বাস, ড০ ভূপেন হাজৰিকা, জয়ন্ত হাজৰিকাৰ দৰে জাতীয় জীৱনৰ বোধিক্ৰমৰ সতীৰ্থ তথা অসমীয়া সংস্কৃতিৰ মুকুটবিহীন সম্ৰাটগৰাকী। ড০ অমৰজ্যোতি চৌধুৰীৰ ভাষাত -

বিহুগীত এফাকি কৰবাত হেৰাল
আবেলি ৰ'দতে কলংখনি শুকাল
হেৰৌ মোৰ কলিজাৰ এফাল
পেঁপা আৰু গগণাও চিত হৈ দুফাল ...."
তেওঁ আছিল আমাৰ আগলতি চিত।

সাধাৰণ মানুহৰ সাধাৰণ ইচ্ছাৰ গীত, চেনেহীৰ খবৰ নজনা ডাকোৱালৰ গীত। হুঁচৰিয়ে হুৰাই দিয়া ভয় ভীত।

.২.৪ : মানুহৰ ৰঙেৰে, মানুহৰ ঢঙেৰে, মানুহৰ সাজ পাৰেৰে আৰু মানুহৰ কণ্ঠৰে গীত গোৱা পুৰুষ প্ৰজন্মটোৰ খগেন মহন্তৰে ইতি পৰিল। তেওঁ গোৱা গীতৰ ভাষাৰে-

"এই কাল যদি চিৰকাল হয়
তুমি কালজয়ী হোৱা
এই পথ যদি জনপথ হয়
তুমি ফুল সিঁচি যোৱা।।
অবাট আৰু আওবাটে মই
মাথোঁ বাটকুৰি বালো
ভুৱা পোহৰৰ চকা-চমকাত
তোমাক পায়ো হেৰুৱালোঁ।"

'যিদিনা মাগিম মই শেষৰ মেলানি' 'জয়ন্তী যুগ'ৰ কবি কালীপ্ৰসাদ বৰা ৰচিত এই ফাকি গীতেৰেই যেন আমাৰ পিৰা বিদায় ল'লে খগেন মহন্তই।

'চিঙিগ'ল বীণখনি ভাঙি গ'ল তাৰ
থৈ গ'ল মাথোঁ এক অমিয় জোকাৰ..'

তেওঁ সদায়ে আমাৰ কাষতে থাকিব- কায়িকভাৱে ন'হলেও আৰু দিব আমাক পথৰ সন্ধান। "You left us beautiful memories, your love is still our guide. And though we can not see, you are always by our side."

ooo

THE HMAR TRIBE OF ASSAM

Dr. Joyshri Bhuyan
Department of Anthropology
J.N. College, Boko

Assam is a land of red rivers and blue hills comprising of various types of populations. According to the Anthropological Survey of India there are almost 375 population groups in North East India with their own languages and cultures. Assam is inhabited by different tribal communities both in hills and plains. There are as many as 176 nos. of scheduled tribes in the seven states of North East India as per 1971 census. In Assam there are 23 nos. of scheduled tribes (1971 census). These ethnic groups are taking a great part in the history of Assam. On the basis of habitation the tribal communities are divided into two groups— the plain tribes and hill tribes of Assam.

The Hmars are one of the scheduled tribes of Assam who are mainly found in two Autonomous Hill Districts. The word 'Hmar' literally means the north. Therefore it is assumed that the Hmar people migrated to the north from Sinlung of China. According to Pudaite- 'the ancient home of the Hmar people is called Sinlung' (The Education of Hmar people, Sielmat, 1963). There are traditional songs, poems and legends about Sinlung handed down from generation to generation. They still sing the glories of Sinlung. Therefore speculation can be made that this Sinlung might have been the place of sining in the Central China (Pudaite; 1963). The Hmars were compelled to leave Sinlung and pushed to the south by the superior Chinese Immigrants. In their southward journey when they came to the Himalayas, they turned eastward as they could not cross the great mountains. They entered into the Shan States and settled there with peace and prosperity. But they are compelled to move to the north and northeast in search of food better habitable lands as the Shan States faced a great famine at that time. The Hmars entered into the areas of Indo-Burmese Frontiers and built many villages associating them with their clans' names. The Lushai and Kuki Tribes have strong affinities with the Hmars and moved closely with them. The Anthropologists regarded these three tribes as a single tribe known as the Kuki-Chins. The Kukis and Lushais called the Hmars as the Khawthlang which means westerner. That means the Hmars entered earlier to the west than that of the Kukis and the Lushais. The existence of the Hmars is seen in Mizoram, Manipur, Tripura and Assam. In Assam. they are mainly confined into the North Cachar Hills and there are some Hmar villages in Cachar Districts also.

Racially, the Hmars belong to Mongloid groups. Physically they are sturdy, strong and stout. Generally they are short. They have a muscular body, broad and round face with prominent cheek bone. They have yellow-skin, flat nose and small eyes. In case of genetic traits blood group A is found to be in a greater frequency than B group in both the sexes. The palmer mainline formula 7.5.5>9.7.5 for both sexes exhibit a

relatively higher value pattern intensity, with 42 to 49 per cent of whorls (Chakarvarti and Mukherjee, 1962).

Numerically the Hmars are a small scheduled tribe of Assam. Their total population in Assam as per 1971 census is 13,230 and as per 1991 census their population is 11,189 out of which 5,876 male and 5.313 female. Majority of the Hmars are Christians in Assam. Of course there are some who believe in a traditional form of religion. Pathien is their supreme deity. The village priest is called Themner. The Hmar has a rich oral tradition. The 1971 census records 44.60 per cent of Hmar as followers of Hinduism and 55.40 per cent as followers of Christians. The Hmars have their traditional dance and music. At the time of celebration the young boys and girls perform their dances. At the time of celebration of community festivals they played their indigenous musical instruments.

The mother tongue of the Hmar comes under the Kuki-Chin group of Tibeto-Burman languages. The Indo-Aryan language, Assamese and Assamese Scripts are used by them for inter group communication. As per 1981 census Hmar mother tongue in spoken by 36,365 persons. A Hmar village is generally built on a hilltop. It is surrounded by a bamboo fencing all around. At the entrance there is a strong gate which is kept closed at night so that no outsiders can enter into the village at night. Another purpose is to protect the village from the wild beasts. In the North Cachar Hills a Hmar village is found to have about twenty to forty houses clustered together in regular rows. Each family has a nice kitchen garden at the back of the houses from where they get vegetables needed for daily domestic consumption. For constructing their houses they use wooden posts and thatch. Thatch is used for roofing purpose. Houses with C.I. sheet roofs are very rare. The house consists of mainly in four parts. The balcony, called SAWNGKA, is used for dyeing clothes and as a place of evening gossip and relaxation. The second part of the house is called SUMPHUK. It is used for husking paddy, storing of firewood and for other household activities such as making of handicrafts, and other household articles. Of course all families do not have such enclosed verandas. The third part of the house have two doors—one at the front and another at the back. By the side of the front door there are beds for the children of the family and the visitors. In the middle of the room there is a fireplace called TAP in which meals are cooked. During winter season the fireplace is kept burning throughout the whole night to keep the room warm. Next to the hearth is the bed for the head of the family which is called KHUMPVI. The fourth and the last part of the house is the back porch which is called NAMTHLAK. The Hmar women are expert in pottery making. In the vicinity of the village site there is available clay suitable for making pottery. Earthen cooking pots for rice and curry, covering plates, eating plates, rice-beer pots, smoking pipes are produced by them at home. The pots are meant for domestic use only and they are not very fine as those available in the markets. The entire work is done by hand and a girl starts learning this trade since her childhood days. The Hmar women are really praiseworthy from this point of view. Now a days, however, the people prefer to purchase pottery goods from the weekly markets and the pottery industry is gradually disappearing. The Hmars have their traditional dresses and ornaments. But the use of traditional dresses and ornaments is confined practically to the women-folk only in North Cachar Hills.

The Hmar of Assam is divided into several exogamous clans like Pamgamte, Rengsate, Pazamate, Phenate, Khawbung, Lungthraule, Lungtau, Lieri, Zote, Ngurte, Khelte, and Khawlhring. These clans have many sub-clans. It is very important to note that many Hmar villages are named after their clans. In case of marriage endogamy is maintained at the community level, but they do not follow clan exogamy rigidly. A man can marry a girl belonging to his clan although such a marriage is not favourite with them. Monogamy is the norm and cross-cousin marriage (mother's brother's daughter) is always preferred. Marriage by negotiation is the prevailing practice. The custom of paying a bride price is prevalent. Divorce and widow marriage are permitted. The Hmars has the join family system. They consider a family system of fellow-feeling, mutual help and co-operation and a corporate life. They follow the patriarchal system of family structure. The youngest son inherits parental property, while the eldest son succeeds to his father's position of authority. The youth dormitory (Buanzawl) was a notable feature of a Hmar village and serve to provide a healthy group experienced to the inmates. The dormitory is also the most important social organization of Hmar youths. But in North Cachar Hills they do not have any dormitories for unmarried girls. The dormitory is constructed at the uphill end and it has a single door only. BUEMZAWL is the training ground of a Hmar village. All unmarried young boys who have above 15 years of age have to sleep in the domitory at night compulsorily. The boys below 15 years of age are exempted from sleeping in the dormitory at night but they have to supply the entire stock of firewood required at the dormitory for daily use. After getting the age of adolescence they stopped supplying firewood and become active member of the dormitory and leave their parents' home. VALUPA, the official is responsible giving training of the youths in various types of activities including games and sports. The youth who is capable to maintain all round discipline is elected to the post of VALUPA by the village council. All the youth of the village learn the art of warfare, wrestling, handicraft, singing and dancing and indigenous sports under the direct supervision of VALUPA. Anyone who breaks the discipline of the dormitory is severely punished. At present it is seen that such a form of community organization is almost in a dying state Hmar village of the North Cachar Hills. The youth associations and clubs have replaced the dormitories, but these organisations do not play the role of BUANZAWALS.

The birth of child is an occasion for rejoice for the whole Hmar family. The most important ceremony is the name giving ceremony of the child. In this occasion the maternal uncle of the new born baby plays an important role. By offering a feast to the villagers by the parents the name giving ceremony is performed. The maternal uncle is specially invited to this ceremony to give a name to the child.

The Hmars dispose of the dead bodies by burying them in the graves. Death ceremony is performed within one year after the death. When the death ceremony is performed, specially cooked meal to be offered to the departed soul at his grave. The priest performs the last rite of the deceased by hanging some colourful clothes and bird's feathers on the grave.

Like the other tribes of north eastern India, the staple food of the Hmars is rice. The principal meal consists of cooked rice, salt and hot chillies. Vegetables and meats are also taken by them. The Hmars collects wild roots and other vegetables from forests also. They go to the forest very often for hunting wild animals to

supplement their food supply. They take three principal meals in a day in the morning, at noon and at night. A Hmar is not a habitual drinker. He drinks ZU (Rice beer) only in leisure time to entertain his friends. During celebration of community festivals and to celebrate the successful hunting expedition they drink ZU. Tea is very rarely drunk and no meal is added to tea. Shifting cultivations (Jhum) is their traditional occupations and land belongs to the community. A large number of them, particularly the recent migrants are landless. The poor methods of cultivation have resulted not only in a declining output, but are posing a threat to the eco system of their habitat. A few of the Hmar have joined government or private services in recent years. A new wave for establishing an independent ethnic identity has been noticed among them. They are now adapting themselves to the rapid social changes brought about by the modern civilization. They have almost given up the traditional customs and religions associated with many superstitions. Gradually they have started learning the modern methods of cultivation. They are now trying their best to adapt themselves to the new values of life brought about by modern civilisation.

References:

1.Bisnt, N.S.; T.S. Bankoti
Encyclopaedic Ethnography of the Himalayan Tribes (Vol. II)

2.Bordoloi, B. N. ; and G.C. Sharma Thakur
Tribe of Assam Part II

3.Kumar Satinder
Encyclopaedia of South Asian Tribes, Vol. III

WITCH HUNTING A PRACTICE IN TRIBAL SOCIETY OF ASSAM

Dr. Mahananda Das
Deptt. of Anthropology

Witch hunting is an age-old phenomenon. As we are in twenty first century, yet the problem of witch hunting continuous to hunt us diminishing all the development of our country. Therefore, it is a matter of great concern, for the administration as well as social thinkers, activities, educationist, political and religious leaders especially when the victims of this heinous custom are mostly women. At earlier days, this practice was prevalent all over the world. However, with the advent of science and technology and with the change in world outlook, this menacing beliefs has gradually become outside and developed continents like Europe, America , are almost free from this practice though, it was quite inexistence there in sixteen and seventeen century. However, a vast area of Asia, Africa, and Latin America is still wrestling with witch hunting. Nevertheless, the witch hunting is still going on in certain aboriginal communities. The word "Witchcraft" has been derived from the word 'wicca' that means the 'wise one'. Witchcraft has been seen as a magical phenomenon, a pagan worship or religion, sorcery and others at different periods in witchcraft history. When witchcraft is practiced as a religion, it is called by the old English term as "witch" or "wicca". Wicca is a religion that worships nature and sees all creation as sacred. Wicca also worships both male and female deity, a female goddess and male god, who had together created the world and everything in it .

In Dictionary of Anthropology Tyrol (1990) defines "a witch is a person usually a female who has supernatural powers to cause evil. They usually can look into the future, escape harm, transform themselves and accomplish almost anything".

Witchcraft is actually neither black nor white. Witchcraft is a religion that respects Mother Nature and she is neither completely positive nor completely negative. This is the reason for which some people, especially tribal believe in the existence of witches and credit them with the possession of the most wholesome power. A witch is not a spirit nor a ghost but a human being, usually man or woman, who has acquired extra ordinary power. The witches often has a magical rod, she has a concealed birthmark or other sign of her individuality while still being associated with the powers of darkness. There may be special ways of detecting a witch and frustrating her efforts.

A Short Historical Background of Witchcraft in India :

In India, this practise of witch hunting exists among some tribal communities. India is a vast country with so many diversities in terms of heterogeneity of race, culture, caste language and religion. Witch hunting is one of the least talked about acts of violence on women in India. It is practiced in some form or the other in different parts of the country but mostly concentrated in the areas of Andhra Pradesh, Assam, Chhattisgarh, Gujarat, Jharkhand, Karnataka, Madhya Pradesh, Maharashtra, Orissa, Rajasthan, and West Bengal. According to the National Crime Record Bureau during the year 2000-2001, there were 253 cases of witch hunting (126 cases in 2000 and 127 in the year 2001). Again, between 2008 and 2012, more than 768 women have been murdered for allegedly practicing witchcraft. The rate of conviction in cases of crime against women is the lowest in India (26.9%) when compared to other

crimes and adding to this crisis is the fact that there is no specific law in India to fight against witch hunting.

Assam is often called the gateway to North-eastern region of India. A large number of tribal groups inhabit in this state. All the tribal people of Assam have ancient and strong beliefs in witchcraft. It has also strong tradition of witchcraft. It has been known popularly as a land of magic and sorcery. From the ancient time, Assam is known everywhere as a land '*trantric* faith'.

Witch hunting is no doubt a violation of human rights, unfortunately, it is still very common in Assam, mostly in the district of Goalpara, Kamrup (R), Kokrajhar, Chirang, Baksa, Sonitpur, Udalguri, Karbi Anglong, Dhemaji, Tinisukia, Bangaigaon, Darrang, etc, among the Rabhas, Bodos, Mishings, karbis, and Adivasis (tea labourer in Assam), etc. It is most prevalent in tribal dominated and rural areas of Assam. It is also spreading to other communities like the Koch Rajbongshis.

The police department played a role in this regard in not only noting the culprit but also creating awareness among the people along with a project "Prahari" under the government scheme. Active role-play by the police would definitely control such untoward incident and save many innocent lives. Human rights defender and social activist, anti witchcraft leader, one 60 years old, woman Biru bala Rabha, has been fighting superstitions in Thahurvilla village of Goalpara district of Assam. Some organization like Assam Mahila Samata Soceity and individuals like Biru bala Rabha fighting of her own against witch hunting with her own people at Thakurvilla village, was able to get her name included in the list of 1000 women nominated for the Noble Peace Prize, 2005.

Assam recorded 96 witch-hunting deaths over a ten year (period) from 2001 up to June, 2011 as per statistics tabled on the floor of Assam Legislative Assembly on July 18, 2011.

Witchcraft among the Tribal Society

The tribal community believe that a man or woman can convert himself or herself into a demon or witch with magical power. In case of a female person practicing witchcraft is locally called as '*Daini*' or '*Bhutuni*' and in case of a male they locally call him as '*Daina*' or '*Bhutia*'. Sometime they are locally called as '*Daini Biday*' or '*Bhutia Bidya*' or '*Bhutuni Bidya*'.

According to tribal community they believe that a man or woman can convert himself or herself into a witch. By dint of magical power, the head can be cut off from his or her throat. They believe that he or she (only head) walks with the help of his or her tongue and moves very fast hither and thither. Witch can also climb up the trees to eat jackfruit, mango, banana etc. Witches may be either male or female and they are commonly believed to have the power to fly, to move from place to place at high speed. They believe the witches or *daini* are active primarily at night. The witches perform most of their deeds at night and their usual way of movement is flying while the body lies in apparent sleep. The spirit of witch, flies with flapping its wings like a bat. They believe that a witch or *daini* can see things in complete darkness as clearly as in the daytime or watch things happening far away and can see god, ghost and other supernatural beings that are invisible to common mortals. A witch or *daini* can instantly transform himself or herself into cat, bat, dog, bird, insect, or other animals of its choice.

If the witch wishes, he/ she can produce various diseases in the body of the enemies by force of his / her jugglery. The *daini* or witch is a male or female spirit and it can do harm when it is manipulated by some expert persons who live within the neighbourhood within their own community. Often the person attacked by a witch or *daini* becomes unconscious and lies as a dead body. The symptom of attack of a *daini* is fever or severe pain in the stomach and the patient lies senseless. After that, the *ojha* or some experienced person covers up the body of the sick man with fishing net and ties up the little fingers of hands and feet and joins each other with unboiled raw threads by uttering magical hymns so that the power of *daini* cannot escape from the physical body of the patient. After that the *ojha* places

the leaves of '*Nag Dangra*' (*pteris vittata*) trees and a little quantity of ordure of pig in front of the patient. The patient becomes restless. At that time, the *ojha* asks name and address of the patient considering her as a *daini* (witch). The patient is bound to confess of her real identity and reveal her enmity with the patient. The nature of a *daini* is that she never reveals her own identity at first, rather she blames other. During that time, the tune of the patient also changes into the tune of *daini*. The *ojha* does not leave her. He pierces the body of the patient with the teeth of a hog until she gives her identity. At last, she reveals her real identity, cries loudly for her ignorance, she seeks lame excuse for her fault, and requests him for allowing her to leave the body of the patient. She is compelled to swear for making any noise or breaking of a tree in the household compound as a sign of leaving. After being sworn in as soon as the *daini* or witch departs from that place, the patient is cured completely after a while.

When a man or a woman, child or anybody is suffering from long sickness, a local medicine man or an *ojha* or *ojhani* is called for curing the disease. After coming the *ojha* or *ojhani*, at first, declares without observation of the sick man or woman that witchcraft has taken hold of this person. After, that he or she beings the process of divination to discover the disease and whether the disease will be cured or not.

The craft of the *ojha* or *ojhani* is acquired merely by training. At first the *ojha* or *ojhani* cleans and plasters the place in the courtyard with mud and water mixture and lights an earthen lamp and in front of this a long banana leaf is placed. Certain objects are placed over the leaf for divination. The *ojha* can read the bad or good omen by observing the position of the objects.

Beliefs about the Witches

Some general beliefs about the witch among the Rabhas are as follows.

(i) Generally, the man or women who practise witchcraft can never see eye to eye with other people.

(ii) Witches cannot sit on the '*pira*' (small wooden stool) which is made of only one piece of wood. If she sits on it, her heaps will stick to the wooden stool or *pira*.

(iii) Witches can see a person's heart like an image through a glass.

(iv) If a witch is in sitting or standing position and then someone pin up on the shadow of its head it cannot move from the particular place where he or she is sitting or standing.

(v) When a witch sleep at the night only the head part, which looks like a fireball, goes for the search of victims

(vi) Witches change themselves into some particular animals like cat, dog, bat etc. and go in search of victim.

(vii) The witch bewitches and kills their own child or relative if they do not get other victim.

(viii) The mantra (spell) of witchcraft consists of only six words. If these words are remembered at night then the witch can move out by separating or cutting off his or her head by magical power.

(ix) Witches are active at night.

(x) Their victims are invariably members of their own villages or relatives.

Whatever may be the theory of witch hunting, it is a tragedy that people in this 21st Century World still believes in various forms of superstitions. In spite of the scientific explanations put forward for reasons of diseases people cannot overcome the frenzy and begin to act strangely in a state of trance. People at this scientific age should realize that some traditional beliefs were not based on the ultimate truth. People in ancient times worshiped the Sun and fire because they were the only source of energy. They worship snake because they were afraid of it. They believe in the occult because they were ignorant regarding the truth of the universe. They believe in the witch doctors and miracles because they were completely in the dark regarding human anatomy, germs and diseases. Almost every rites, rituals and customs were based on some

kinds of ignorance and blind faith. We must learn to make amendments of the social constitutions and embrace the scientific and rational explanation on any subject matter.

It is high time for every individual, intellectual, professionals, student's organizations, scholars, NGOs, legislators and civil societies to bring an awareness and campaign against the horrific practices of witch hunting. The Assam Police has done a commendable job by launching the 'Project Prahari' (Peoples for Progress) in August 2001 in the BTC area to fight the malaise of witchcraft under the leadership of Sri Kuladhar Saikia, IG of Assam Police. The project initially has become one of the most important components of the Assam Police's community policing programme. The authorities have embarked on a special campaign to educate the police force to tackle social problems. But the said programmed cannot be properly implemented because of various problems and the killing continues.

Any project is it 'Project Prahari' or any other would not be successful unless civil societies involving, schools, colleges, NGOs, students' organizations, local clubs, doctors, etc. are attached to it. Any action against witch hunting has to be taken with a multi-agency approach; mere enforcing the law and punishing the guilty will not solve the problem. We should try to eradicate the menace of witch hunting with scientific outlook with the involvement of different communities. We cannot turn a blind eye to the evil practices like witch hunting that are deterrent in the path of peace and progress to the human societies and also responsible for insurmountable distress and hardship into the lives of many innocent people.

Some of the causes of witch hunting.

(i) If a family suffer from continuous illness and failed to get rid of it compels the illiterate sick person or the members of the family to suspect some neighbour or some distant relatives as witch who has caused that illness.

(ii) There are some cases when close relatives or in-laws are suspected as witch. In those cases also suspects are not spared.

(iii) There are interesting cases when a person is accused after he confesses before his friends that he has the power to kill people with his power of witchcraft.

(iv) If a man or woman is suspected as a witch he or she is physically tortured and finally excommunicated from the village.

There are various causes of the backwardness among the tribal people of Assam. These are as follows-

(i) Lack of awareness about the witch and the lack of education

(ii) Non- availability of higher educational institution in the remote rural areas

(iii) Lack of transport and communication facilities

(iv) Lack of modern medical facilities in the interior areas

(v) Traditional method of treatment is very popular among them

Most of the people living in the interior areas are not aware about the need and significance of education. However, it is a well-known fact that education is the vital factor for the development of any community. A considerable number of tribal people do not send their sons and daughters to schools as they have to work in agricultural fields. On the other hand, a section of them even does not think about education of their daughters. Because of which most of the tribal boys and girls remain illiterate, this has become a barrier in the ways of the development of the community.

Transport and communication facilities are one of the problems of the many tribal villages. The interior tribal villages are deprived of the necessary facilities for transport and communication. Because of which many interior tribal villages are ignorant about the modern medical facilities, development programme etc. For lack of transport and communication they do not approaches for treatment of disease to medical doctor because in the interior areas there is no modern medical facilities and doctor. Therefore, they first

approach for treatment of a patient to a traditional medicine man. Traditional methods of treatment of a patient are very common among them. Most of the villages have a traditional medicine man or *ojhas* for treatment of diseases of the village people.

It is very important to point out that a very small proportion of the tribal community of Assam are engaged in witch hunting activities. Compared to the mainstream population the percentage is negligible.

Based on findings in this works the researcher feels the need for recommendations for the alleviation of the conditions, which lead the tribal communities to witch-hunting. As a student of anthropology, the researcher would like to recommend the following measures.

(i) As the people have the cultural framework where they have experienced the habit of blaming the witches for various misfortunes faced by the uneducated village people, they cannot prevent doing such activities until and unless their existing frameworks are changed within the society.

(ii) Many of the reasons for witch hunting lie within the socio-economic milieu of the witch hunters. Beliefs, customs, ignorance, low literacy level, poverty, marginalisation and exploitation by the *ojhas* may be considered as the factors giving rise to witch-hunting. Special attention should be given to the elevation of socio-economic background of the tribals.

(iii) There is a serious need for the removal of evil practices of witchcraft, which result in the murder of innocent people. The tribals with their ignorance of diseases and other critical situations find a scapegoat for the release of their psychological stress. The *ojha* is an instrument to it.

(iv) In order to remove superstitions proper understanding of the causes of witch hunting relating to health and diseases is necessary. This may be implemented with the help of specialists employed by the Government and N.G.O.

(v) Spread of education, improvement in sanitary and health conditions, modernization of health care system etc. are the urgent need of the hour.

(vi) Awareness among the people against these ill effects and killing and torturing innocent people must be stopped by the Government and private agencies, N.G.O's etc.

(vii) Strict rules of discipline and punishment to the criminals must be maintained by the Government, so that the killers are afraid to do evil works. No, guilty person should escape from the eye of the law.

(viii) Religious practitioners should be restrained not to create panic among the illiterate people.

(ix) There is a need for voluntary urge to change the attitude of the traditional practitioners by themselves.

(x) Above, all there is an urgent need for the codification of customary laws of the tribals of Assam. There is necessity for recognition of such customary laws in the judicial system for dealing with the witch hunters. Experts should do this from the disciplines of Anthropology, sociology and law.

Some of the people of tribal community's representatives may also participate in the process. These need to be done in such a way that in the process of bringing proper justice to the tribal communities, it may not add more harm to their existing misery. ***

এফ-এম ৰেডিঅ'ত ব্যৱহৃত সমকালীন অসমীয়া ভাষা ঃ এটি চমু আলোকপাত

ড° জুৰি শৰ্মা
প্ৰৱক্তা, অসমীয়া বিভাগ
একাডেমী পইণ্ট অফ গুৱাহাটী

মানুহৰ মনৰ ভাব আদান-প্ৰদানৰ ক্ষেত্ৰত ভাষাই আটাইতকৈ শক্তিশালী মাধ্যমৰ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰি আহিছে। অসমৰ প্ৰধান ভাষা হিচাপেই নহয় ৰাজ্যিক ভাষা হিচাপেও সৰু-বৰ জাতি-জনগোষ্ঠীৰ লোকসকলৰ মাজত অসমীয়া ভাষা সমাদৃত। অৱশ্যে, অসমীয়া ভাষাটোক কিছু আঞ্চলিক আৰু নৃ-গোষ্ঠীয় ৰূপো নথকা নহয়। সাধাৰণতে ভাষাৰ দুটা ৰূপ বিদ্যমান-মৌখিক আৰু লিখিত। লিখিত ৰূপৰ তুলনাত মৌখিক পৰিৱৰ্তন অতি দ্ৰুত। ভাষাৰ এই পৰিৱৰ্তনশীলতা গুণৰ বাবেই সময়ে সময়ে অসমীয়া ভাষাৰো বিভিন্ন দিশত পৰিৱৰ্তন হোৱা পৰিলক্ষিত হয়।

বিশেষ এটা সময়ত প্ৰচলিত ভাষাৰূপকে সমকালীন ভাষা ৰূপ বোলা হয়। অসমীয়া ভাষাৰ ক্ষেত্ৰতো এই ৰূপ বিদ্যমান। বিশেষকৈ নৱপ্ৰজন্মৰ ক্ষেত্ৰত এই কথা অধিক প্ৰযোজ্য। কিয়নো নৱ প্ৰজন্মৰ মুখৰ অসমীয়া ভাষাত এতিয়া অকল সৰ্বভাৰতীয় ভাষাৰ ৰূপেই নহয়, আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভাষা ৰূপৰো সংঘালনিকৈ প্ৰয়োগ হোৱা দেখা যায়। দৰাচলতে, 'আমাৰ কথিত ভাষাত আন ভাষাৰ বহু শব্দ বৰ্তমান ব্যৱহৃত হৈ অহাৰ ফলত অসমীয়া কথিত ভাষাটো সঁচাকৈয়ে 'হিংলিছমিয়া' (হিন্দী + ইংলিছ + অসমীয়া) বা 'হিংলিছ বাংলামিয়া' (হিন্দী + ইংলিছ + বাংলা + অসমীয়া) যেন হৈ পৰিছে।[১] অৰ্থাৎ 'এক প্ৰকাৰে ক'বলৈ গ'লে আজিৰ প্ৰজন্মৰ মাজত সৰ্বভাৰতীয় হিন্দী-ইংৰাজী মিশ্ৰিত হিংলিছ ভাষাৰ অনুৰূপভাৱে অসমীয়া ভাষাতো বাংলা-হিন্দী, ইংৰাজী মিশ্ৰিত খিচুৰি ভাষা (বেংগোমিজ, হিন্দীমিক, এংলোমিজ বা বাংলামীয়া, হিন্দীমিয়া, ইংমীয়া/ইংৰাজীমীয়া)ৰ জনপ্ৰিয়তা বাঢ়িবলৈ ধৰিছে।'[২]

সাম্প্ৰতিক কালৰ প্ৰচাৰ মাধ্যমসমূহৰ ভিতৰত এটি অন্যতম আৰু জনপ্ৰিয় প্ৰচাৰ মাধ্যম হ'ল- এফ.এম. ৰেডিঅ'। এফ. এম. (F.M.) যাৰ সম্পূৰ্ণ নাম -'ফ্ৰিকোয়েন্সি মডুলেশন'।[৩] এফ.এম. ৰেডিঅ'ৰ পৰিধি সীমিত হ'লেও ইয়াৰ জনপ্ৰিয়তা সুদূৰ প্ৰসাৰী। আজিৰ পৰা প্ৰায় তিনি-চাৰি বছৰমান আগতে অসমৰ ৰাজধানী গুৱাহাটীত 'উ-লা-লা' (সম্প্ৰতি বন্ধ হৈ আছে) এফ.এম. চেনেলৰ জৰিয়তে এফ.এম চেনেলৰ প্ৰচলন হ'বলৈ ধৰে। এই চেনেলৰ জৰিয়তে এফ.এম. চেনেলৰ প্ৰচলন হ'বলৈ ধৰে। এই চেনেলসমূহৰ প্ৰধান উদ্দেশ্যই হৈছে- শ্ৰোতাৰ সৈতে য'ত বিনিময়ৰ লগতে শ্ৰোতাৰ মনোৰঞ্জন প্ৰদান কৰা প্ৰাত্যহিক জীৱনত বিভিন্ন কাম-কাজত ব্যস্ত থকাৰ সময়তো অকণো আউল নলগাকৈয়ে এফ. এম.ৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠান শুনি মনোৰঞ্জন লাভ কৰিব পৰা যায়। হয়তো সেইবাবেই এই এফ.এমৰ জনপ্ৰিয়তা সৰ্বাধিক। কণ-কণ ল'ৰা-ছোৱালীৰ পৰা আৰম্ভ কৰি আবাল বৃদ্ধা বণিতালৈকে সকলোৱে সম্প্ৰতি এফ.এম. ৰ প্ৰতি আকৰ্ষিত। গুৱাহাটী মহানগৰীৰ লগতে ইয়াৰ উপকণ্ঠ অনেক অঞ্চলৰে প্ৰায় প্ৰতি ঘৰে ঘৰে, চিটিবাছ, ব্যক্তিগত গাড়ী, অটোৰিক্সা, দোকান-বজাৰ আদিত এফ. এম. ৰ পয়োভৰ দেখা যায়। ইয়াৰ উপৰিও বৰ্তমানৰ বিভিন্ন কোম্পানীৰ ম'বাইল ফোনসমূহতো এফ.এমৰ ব্যৱস্থা থকাত এফ.এম.ৰ দ্বাৰা সাময়িক আনন্দ লাভ কৰাটো অতি সহজলভ্য হৈ পৰিছে। এই চেনেলসমূহৰ প্ৰধান লক্ষ্যই হৈছে-জাতি-বৰ্ণ-ভাষা নিৰ্বিশেষে সকলো লোককে সমানভাৱে আকৰ্ষিত কৰা। সেয়েহে এই চেনেলসমূহৰ ঘোষক-ঘোষিকাসকলৰ মুখত সততেই হিন্দী-ইংৰাজী-বাংলা ভাষাৰ উপৰিও অন্যান্য ভাষা কেতবোৰৰ এক সংমিশ্ৰিত ৰূপ শুনিবলৈ পোৱা যায়। বিশেষকৈ অসমীয়া ভাষাৰ সৈতে হিন্দী-ইংৰাজী মিশ্ৰিত কথা বতৰা অধিক শুনিবলৈ পোৱা যায়।

এফ.এম. চেনেলসমূহত সততে প্ৰয়োগ কৰা সমকালীন অসমীয়া ভাষা ৰূপৰ কেতবোৰ চানেকি এনেধৰণৰ-

(ক) বিভিন্ন এফ.এম. চেনেলৰ নাম ঃ

91.9 উ-লা-লা(সম্প্ৰতি বন্ধ হৈ আছে)

92.7 বিগ এফ. এম

94.3 গপ্ চপ্

93.5 ৰেড এফ. এম. ইত্যাদি

(এই নামবোৰৰ অধিকাংশই হিন্দী-ইংৰাজীৰ মিশ্ৰিত ভাষাৰ)।

(খ) এফ.এম.ৰ বিভিন্ন অনুষ্ঠানৰ শিৰোনাম ঃ

91.9 উ-লা-লা ঃ ডাইৰেক্ট দিলছে, উ-লা-লা টপ টেন, কেম্পাছ মন্ত্ৰ, অশান্ত ইভিনিং, জবান চম্ভালকে ইত্যাদি।

92.7 বিগ এফ. এম ঃ হোম মিনিষ্ট্ৰি, বেগ চাহ গৰম, হেল্প' 92.7 বেক টু বেক (হিন্দী-অসমীয়া সানমিহলি গানৰ অনুষ্ঠান।

94.3 গপ্ চপ্ ঃ মৰ্ণিং ৰাগ, গুৱাহাটী মেট্ৰ', কাৰৱা, কেৰিয়াৰ অনলাইন ইত্যাদি।

93.5 ৰেড এফ. এম. ঃ চুপাৰহিট গীত, ৰেডমূৰ্গা, ৰাজকোঁৱৰৰ নাইট চুপাৰ ইত্যাদি।

(অনুষ্ঠানৰ শিৰোনামবোৰৰ অধিকাংশই হিন্দী-ইংৰাজী-অসমীয়া মিশ্ৰিত ভাষাৰ)

(গ) বিভিন্ন অনুষ্ঠানৰ শিৰোনামৰ শীৰ্ষক গীতসমূহ ঃ

১। গপ্‌চপ্ 94.3 এফ. এম. ঃ

২। 92.7 বিগ এফ.এম.—শুনক শুনাওক লাইফ বনাওক।

৩। চুপাৰহিট ৰেড এফ.এম. বজাতে ৰহো ইত্যাদি।

(পাশ্চাত্য সংগীতৰ সুৰেৰে এই গীতসমূহ অনুষ্ঠানটোৰ আৰম্ভণি আৰু অনুষ্ঠানৰ মাজে-মাজে ঘোষিকাই সুৰীয়াকৈ গোৱা শুনা যায়।)

(ঘ) এফ.এম. চেনেলৰ ঘোষক-ঘোষিকাসকলে নিজৰ প্ৰকৃত নামৰ সলনি অতি চুটিকৈ এটি ছদ্মনাম লোৱাৰ লগতে বিভিন্ন ষ্টাইলত সেই নামবোৰ উচ্চাৰণ কৰে।

যেনে- 'মন্দিৰাৰ পৰিৱৰ্তে মেন্দী

ৰঞ্জিতাৰ পৰিৱৰ্তে আলিয়া

মিতালীৰ সলনি মুস্কান

তৰুণৰ সলনি তনুমেয়'[৪] ইত্যাদি

(ঙ) এফ.এম. চেনেলসমূহৰ দ্বাৰা প্ৰচাৰিত অনুষ্ঠানবোৰত ঘোষক-ঘোষিকাসকলে সঘনাই ব্যৱহাৰ কৰা শব্দ কেতবোৰ এনেধৰণৰ-

ছ' ছ' (So-So)

বাট' (But)

প্লিজ (Please)

ড'ণ্টমাইণ্ড (Don't mind)

টিপ্ টপ (Tip-top)

ফেন্টাষ্টিক (Fantastic)

ফাইন (Fine)

ও'চাম (Awasome)

ওৱেল (Wel)

চুপাৰ্ব (Superb)

ৰক-ইন (Rok-in)

হাই-ফাই (Hi-fi)

অ'কে (Ok)

বাই-বাই/বাই-চাই (Bye-Bye)

মস্তি/মস্ত

আৰে য়াৰ

আৰে দোস্ত

ঝাকাছ

বিন্দাছ

আচ্ছা ইত্যাদি।

(চ) এফ.এম.ত ব্যৱহৃত বাক্য কেতবোৰ এনেধৰণৰ-

ম'বাইলৰ ৰাইট অপ্চনত গৈ এছ.এম. এছ কৰক নেক্সট গাণটো ডেডিকেট কৰিছো।

সৰু সৰু কনটেষ্ট।

শুনি থাকক ননষ্টপ মিউজিক ৰাজকোঁৱৰৰ নাইট চুপাৰখনত।

বিভিন্ন কম্পিটিচনত পাৰ্টিচিপেট কৰি আপোনালোকে লাভ কৰিব পাৰে আকৰ্ষণীয় গিফট্ হেম্পাৰ ইত্যাদি।

এফ.এম.ৰ ভাষা সম্পৰ্কে সাংবাদিক-সাহিত্যিক অনুৰাধা শৰ্মা পুজাৰীয়ে দিয়া কেতবোৰ বাক্যৰ উদাহৰণ-

"আপুনি কুকিং ভাল পায়নে?

আপোনাৰ স্কুল গ'য়িং বাচ্ছাটোৰ টিফিন বনাবলৈ টাইম এডজাষ্ট কেনেকৈ কৰে?

আমি এতিয়া যায় আছো গায়িকা দিপালী বৰঠাকুৰ ঘৰলৈ যদিও তেওঁ এতিয়া গম নাপায়, তেওঁৰ পুৰণা গাণ চব

বজাম।"[৫]

(ছ) 92.7 বিগ এফ.এম.ৰ এটি অনুষ্ঠানৰ ঘোষিকা আৰু শ্ৰোতা এগৰাকীৰ কথোপকথনৰ একাংশ এনেধৰণৰ-

ঘোষিকা : কওকচোন দিপালী বাইদেউক কেনেকৈ চিনি পায়?

শ্ৰোতা : মই এক্সেুৰেলী মোক এজনী আণ্টীয়ে লৈ আহি ক'লে যে- এনেকে এটা কম্পিটিচনত তেখেতে এটা প্ৰাইজ পাইছে আমি একেলগে Wish কৰিব আহিলো। গম পালো ইয়াতে আহি আপোনালোকেও ইয়াত প্ৰগেমটো এৰেঞ্জ কৰিছে, খুব ভাল লাগিছে।

ঘোষিকা : আপুনি হাউচ ওৱাইফ নে?

শ্ৰোতা : মই হাউচ্-ওৱাইফ, বেছিকেলি আই এম এ ছিংগাৰ

ঘোষিকা : বেছিকেলি মানে ছিংগাৰ? এতিয়া গান এটা গাব লাগিব——

শ্ৰোতা : আপোনাৰ 92.7 বিগ এফ.এম.ত মোৰ লোকগীত বাজিয়ে থাকে।

ঘোষিকা : অ' —— আচ্ছা—— আচ্চা—অ'কে—— অ'কে-

ঘোষিকা : আপোনালোকে আছে মোৰ সৈতে মানে আৰ.জে. আলিয়াৰ সৈতে। বিগ 'শ্ৰীময়ী' আমাৰ এটা কনটেষ্ট বৰ্তমান চলি আছে 92.7 বিগ এফ.এম.ত। বহুত কেইগৰাকী কনটেষ্ট আহিছে আৰু তাৰ মাজত মই বাছি উলিওৱা ছয়গৰাকী কনটেষ্টৰ মাজৰ এগৰাকী হৈছে- দিপালী মেধী——ইত্যাদি।[৬]

ওপৰোদ্ধৃত চানেকিবাজিয়ে এই কথাই প্ৰতীয়মান কৰে যে-অসমৰ অতি জনপ্ৰিয় প্ৰচাৰ মাধ্যমৰ লগতে মনোৰঞ্জনৰ মাধ্যম হিচাপে বহুলভাৱে ব্যৱহৃত এফ.এম. ৰেডিঅ'ত সমকালীন অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰয়োগ যথেষ্ট পৰিমাণে পৰিলক্ষিত হয়। গাঁৱে -ভুঞে, চহৰে-নগৰে এফ. এম. ৰেডিঅ'ৰ ষ্টাইলত ভাষা কোৱা লোকৰ সংখ্যাও দিনে দিনে বৃদ্ধি পাবলৈ ধৰিছে। নিভাঁজ অসমীয়া শব্দৰ সলনি বিভিন্ন ভাষাৰ ঋণকৃত শব্দ প্ৰয়োগ কৰি বাক্য গঠন, কৰা ৰীতিক অনেকেই অনুকৰণ কৰা দেখা যায়। আনকি এফ.এম.ত অসমীয়া ভাষাত প্ৰচলিত জতুৱা ঠাঁচ, খণ্ডবাক্যসমূহৰ ভুল অৰ্থ উলিয়াই ব্যঙ্গাত্মকভাৱে ব্যৱহাৰ কৰাৰ ফলশ্ৰুতিতে নব প্ৰজন্মৰ একাংশই এনে ভুল অৰ্থ আৰোপিত জতুৱাঠাঁচ খণ্ডবাক্যবোৰকে শুদ্ধ বুলি ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ লৈছে।

মৌখিকভাৱে ব্যৱহৃত এফ.এম.ৰ এই মিশ্ৰিত ভাষাৰ ৰূপ সম্প্ৰতি এচাম লিখকৰ ৰচনাৰাজিতো পৰিলক্ষিত হয়। অৱশ্যে, স্থান-কাল-পাত্ৰ ভেদে একেখিনি মানুহে প্ৰয়োগ কৰা সমকালীন ৰূপৰ ক্ষেত্ৰতো বৈচিত্ৰ বিদ্যমান। যাৰ বাবেই পৰিস্থিতি নিৰ্দ্ধাৰক ভাষা (ৰেজিষ্টাৰ)ৰ দৰে অতি পৰিৱৰ্তনশীল এই ভাষা ৰূপ স্থায়ী ৰূপ নিৰ্দ্ধাৰণ কৰাটো কঠিন হোৱাৰ লগতে ব্যাকৰণৰ পৰিগণ্ডিত সামৰাটোও কঠিন। সি যি নহওঁক, এফ.এম. ৰেডিঅ'ৰ জনপ্ৰিয়তা যিহেতু অধিক সেই হেতুকে নিভাঁজ অসমীয়া ভাষাৰ ব্যৱহাৰত অধিক গুৰুত্ব আৰোপ কৰিলে অসমীয়া ভাষাই এক নতুন মাত্ৰা লাভ কৰিব। অন্ততঃ নৱ প্ৰজন্মই দুটা হ'লেও নিভাঁজ অসমীয়া শব্দ শিকি বাক্য গঠন কৰিবলৈ সক্ষম হ'ব।

প্ৰসংগসূচী আৰু পদটীকাঃ

১। চৌধাৰী, যতীন্দ্ৰ কুমাৰ : হিংলিছমিয়া/হিংলিছ বদলামিয়া, আৰ অসম, ২৬ মে, ২০১২।

২। ৰাভা হাকাচাম, উপেন : অসমীয়া আৰু অসমৰ ভাষা উপভাষা, ২০০৯, পৃ. ৩৬৮।

৩। বসু, জগন্নাথ : 'এফ. এম. ফোন ইন,' বেতাৰেৰ গ্ৰীণৰুম, ২০০৯ পৃ. ৭১।

৪। ৰাহাং, মঞ্জুলী : সংবাদ, ৩১, গীতানগৰ, গুৱাহাটী।

৫। শৰ্মা পূজাৰী, অনুৰাধা(সম্পাঃ) : সাদিন, ৩০/১০/২০০৯, পৃ. ১১।

৬। ৯২.৭ বিগ এফ.এম. ৪.১৪ আবেলি, ১৩/০৩/১২

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী :

অসমীয়া :

ৰাভা হাকাচাম, উপেন : অসমীয়া আৰু অসমৰ ভাষা উপভাষা; জ্যোতি প্ৰকাশন গুৱাহাটী, প্ৰথম প্ৰকাশ, ২০০৯।

বাংলা :

বসু, জগন্নাথ : বেতাৱেৰ গ্ৰিণৰুম, সাহিত্য সংসদ, প্ৰথম প্ৰকাশ, ২০০৯

সংবাদপত্ৰ :

বৰগোহাঞি, হোমেন (সম্পাঃ) : আমাৰ অসম, জি. এল পাব্লিকেছন লিমিটেড, জি.এছ, ৰোডে, উলুবাৰী, গুৱাহাটী - ৭।

শৰ্মা পূজাৰী, অনুৰাধা (সম্পাঃ) : সাদিন, সাদিন প্ৰিণ্টাৰ্চ, বামুণী মৈদান, গুৱাহাটী-২১।

SCOUTING – A WAY OF LIFE

Arunima Debi
State Training Commissioner (G)
Bharat Scouts & Guides, Assam

Whenever we talk about Scouting, one question comes to our mind very often, how and when did this Movement start? To find the answer we have to go back to the life of the Founder, Robert Baden Powell and specially his boyhood. The idea of Scouting was in his mind long before he experimented in the training of men as a soldier.

As a young boy Baden Powell had many exciting adventures in the company of his four brothers. They went boating, trekking, hiking and learnt by actual experience, how to be useful and self-reliant. Baden Powell also learned how to cook; how to swim; how to tie knots; how to build shelters and the most important part is to have a thoroughly good time in healthy, natural surroundings.

In his boyhood Baden Powell also went on tramping expeditions. He explored parts of his own country, sleeping out of doors, studying animals, birds and plants, sketching finding his way by the stars and generally collecting all sorts of information that he possibly could. These experiences of his boyhood days which he found attractive, and at the same time useful to himself and his brothers, later on gave him the inspiration for his successful methods of training the young soldiers in his care.

It is well known that when Baden Powell with his small force was surrounded in Mafeking during the Boer War, he was compelled to use young boys as messenger orderlies. The organisation of the young boys was the work of Lord Edward Cecil, but the response of the boys to the training made a great impression on Baden Powell. For the first time he consciously realised that an instrument for the boys was in his hands. After sometime when he was entrusted of raising and organising the South African Constabulary, he put the same kind of training into practice, but in a more complete way. He appealed to the human side of his men; he trusted them on their honour to do certain things and divided them into patrols of six with a leader.

Later when he returned to England and in order to try out his ideas into practice and experimental camp was held at Brown sea Island in August 1907. The camp was conducted with twenty boys who were drawn from different classes and different localities. They were divided into four Patrols and given a week's instruction in Scouting. Baden Powell says, though the boys got "but a mere smattering of the proposed teaching, its method and scopes were put to a good practical test."

The results of this camp confirmed his plan of work and encouraged Baden Powell to go ahead with the writing of the book, Scouting for Boys which was published in six fortnightly parts in 1908 and it was a little later it appeared in the form that we see it today.

The whole object of Scouting as it appeared to the Founder was the development of good citizenship. Baden Powell wrote, "The same causes which brought about the downfall of the Great Roman Empire are working today in Great Britain." These causes were "the decline of good citizenship among its subjects, due to want of energetic patriotism, to the growth of luxury and idleness, and to the exaggerated importance of local party politics." So, Baden Powel offered his "Scheme of Scouting," as a possible aid towards putting on a positive footing in the development of moral and physical growth of boys of all creeds and classes by means of activities which appeal to them.

. The causes of degradation which was eating into Great Britain in the time of Baden Powell in very much present in our Society today. So the need of

the hour is "Scouting." Values and attitudes change but the need for Scouting remains the same – which is to develop "Good Citizenship."

In "Aids to Scoutmastership", Baden Powell said, Scouting "is a game which elder brother (or sister) can give their younger brothers healthy environment and encourage them to healthy activities such as will help them to develop citizenship."

The first aim of Scouting is to develop a boy's personal character, by instilling in him self – control, self reliance, with a sense of honour, duty, service and a power to undertake responsibility. These qualities together with training in observation and deduction can help to build proper manhood.

Scouting provides the way to produce healthy citizens by the practise, such as Scouting games, camping, hiking, nature study, physical fitness and cleanliness. Scouting also has provision for gang spirit in the Patrol system establishing a close relationship among the patrol members which is a foundation to a cheerful and contented disposition.

Scouting helps to develop happy healthy citizens through character training, handicrafts, health training, brotherliness and religion. Character training takes place in the Patrol system which emphasises responsibility and by observing the Scouting Law.

Badges encourage handicraft and the importance of helpfulness.

Health training is provided by exercise, games, singing, open air activities and the knowledge of hygiene and the laws of health.

The Founder declared it the Manchester Conference in 1914:" I think the basis of almost any religion is founded on reverence and one's duty to one's God and one's neighbour, and that at least is what we can teach the practical line of what is best in every religion – by teaching reverence for God, reverence for others and reverence for themselves amongst the boys. Then there are the "good turns" to other people, whether small or great....These things are what every religion would gladly accept. " Scouting gladly accepts this. The promise of the scouts teaches " Duty to God." This duty to God reflects in the work which the Scouts take up. Duty to God is obviously of extreme importance. It is the foundation stone on which the whole of Scouting is built. It is the fabric which binds Scouting together. The conception of duty to God may differ in details but the principle remains the same and it consists in making the best possible use of the gifts that God has given us. Scouting itself is one of those gifts.

As the conditions which existed in England, at the time when the Founder felt a need for Scouting prevails in our society today where there is a decline of good citizenship, moral values are waning, people are becoming self – centred, there is only concern for self people are not ready to come out and help others. So it has become necessary to spread the message of Scouting among the youth and make it a way of life. The youth of today are the citizens of tomorrow. They are the decision makers. As the main objective of Scouting is development of good citizenship so, scouting can be used as a tool to provide character training by encouraging study of handicraft, health training, brotherliness and emphasising the importance of helpfulness. Therefore, Scouting should be a way of life.

Ref:-

i. Boy Scout
ii. Aids to Scoutmastership
iii. Scouting for Boys

ভূপেন হাজৰিকাৰ কৰ্মৰাজিত শংকৰদেৱ প্ৰসংগ

দিগন্ত কুমাৰ দাস
ইতিহাস বিভাগ
জে. এন. মহাবিদ্যালয়, বকো

শ্ৰীমন্ত শঙ্কৰদেৱ অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ সৰ্বকালৰ সৰ্বশ্ৰেষ্ঠ পুৰুষ। প্ৰকৃত অসমীয়াই মহাপুৰুষজনাৰ অনন্য সৃষ্টিসমূহক সদায়েই শ্ৰদ্ধা সহকাৰে সোঁৱৰণ কৰিব। মধ্যযুগৰ এইগৰাকী মনিষী আধুনিক কালৰ সভ্য, শিক্ষিত আৰু সংস্কৃতিবান অসমীয়াসকলৰ চৰ্চাৰ মধ্যমণি হৈ পৰিছে। মধ্যযুগত শঙ্কৰদেৱৰ উদ্যোগত গঢ়লৈ উঠা ভক্তিধৰ্ম কেন্দ্ৰিক অনুষ্ঠানসমূহ আৰু সাহিত্য সংস্কৃতিমূলক বিষয়সমূহে আধুনিক শিক্ষাৰে শিক্ষিত শ্ৰেণীৰ তৎপৰতাত যেন নতুনকৈ প্ৰাণ পাই উঠিছে। এই ক্ষেত্ৰত সাহিত্যৰথী লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱা, আচাৰ্য বাণীকান্ত কাকতি, পণ্ডিত ডিম্বেশ্বৰ নেওগ, পাণ্ডিত্য বাৰিধি ডঃ মহেশ্বৰ নেওগ, গৱেষক পণ্ডিত ডঃ সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা আদিৰ অৱদান অনস্বীকাৰ্য । অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ এই অগ্ৰণী ব্যক্তিসকলৰ গৱেষণামূলক ৰচনাৰ জৰিয়তে মহাপুৰুষজনাৰ বৰেণ্য জীৱনৰ বহুতো দিশ উন্মোচিত হৈ পৰিছে। শঙ্কৰদেৱৰ ভক্তি আৰু প্ৰেমৰ ওপৰত আধাৰিত ধৰ্ম, আধ্যাত্মিকতা, সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ বহুতো দিশ মূলতঃ সংগীতৰ মাধ্যমেৰে ভূপেন হাজৰিকাই জীৱন্ত কৰি তুলিছে। শঙ্কৰদেৱৰ জীৱন দৰ্শন তথা অসমৰ জাতীয় জীৱনলৈ তেঁওৰ অৱদানৰ বিষয়ে জনগণক ভৱাই তুলিবলৈ সক্ষম হৈছিল, কিংবদন্তি শিল্পীজনাৰ এনে কিছু মূল্যবান সৃষ্টিৰ জৰিয়তে।

অসমৰ জাতীয় জীৱনক সংগীতৰ মাধ্যমেৰে প্ৰভাৱিত কৰিব পৰা আটাইতকৈ শক্তিশালী উপাদান হৈছে বৰগীতসমূহ। ভূপেন হাজৰিকাই শিল্পী জীৱনৰ আদি ভাগত বৰগীত গায়েই সুনাম অৰ্জন কৰিছিল। শিল্পীজনাৰ সৃষ্টিৰাজিত শঙ্কৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ যথেষ্ট প্ৰভাৱ দেখা যায়। শঙ্কৰদেৱক স্মৰণ কৰিয়েই তেঁও জীৱনৰ প্ৰথম গীতটি ৰচনা কৰিছিল। শঙ্কৰদেৱৰ নামৰ সুৰেৰে নাচি উঠা পবিত্ৰ বৰদোৱা থানৰ কল্পনা কৰিয়েই তেওঁ 'কুসুম্বৰ পুত্ৰ শ্ৰী শঙ্কৰ গুৰুৱে' শীৰ্ষক গীতটি ৰচনা কৰি গীতিকাৰ জীৱনৰ পাতনি মেলে। ১৯৩৭ চনত মাথোঁ এঘাৰ বছৰ বয়সতে ৰচিত এই গীতটোৰ জৰিয়তে শিশু ভূপেন হাজৰিকাই শঙ্কৰদেৱে অসমত ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ নামত সন্মুখীন হোৱা লঘু লাঞ্চনাৰ বিষয়ে নিজৰ অনুভূতি ব্যক্ত কৰে। গুৰুজনাই মধ্যযুগীয় ৰজা ঘৰীয়া আতিশয্য আৰু পাৰিবাৰিক সংঘাতক আওকান কৰি নিৰ্মল বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ ঢলেৰে অসম ভূমিক ধন্য কৰিছিল। এই সত্যতাকেই ভূপেন হাজৰিকাই গীতৰ মাজেৰে প্ৰতিপন্ন কৰিছে —

"অশেষ যাতনা ভুঞ্জিলা শ্ৰীশঙ্কৰ ধৰমৰ নামত তুমি
সকলো দুখলৈ পিঠি দিলা গুৰু, ধন্য অসম ভূমি
মোৰ গুৰু ঐ, ধন্য অসম ভূমি"।।

মহাপুৰষজনাই বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ জৰিয়তে অসমৰ জাতীয় জীৱনলৈ আগবঢ়োৱা অৱদানৰ বিষয়ে সুৱৰি হাজৰিকাই পুনৰ কৈছে—

"নামঘৰ সাজিলা, ৰাইজক থাপিলা একতাৰ আসনত আনি
ভাওনা সোণতে বৰগীত সুৱগা প্ৰচাৰিলা দেৱবাণী
মোৰ গুৰু ঐ, প্ৰচাৰিলা দেৱবাণী।।"

মহাপুৰষজনাৰ মহাপ্ৰয়ানৰ পিছত অসম ভূমিত সৃষ্টি হোৱা মহা শূন্যতা বা অসম অভিভাৱকহীন ভূমিত পৰিণত হয়। শঙ্কৰ বিহীন অসমৰ মৰ্ম বেদনাৰ কথা শিল্পীজনাই গীতৰ মাধ্যমেৰে প্ৰকাশ কৰিছে —

"নামঘৰ সাজিলা, ৰাইজক থাপিলা একতাৰ আসনত আনি
ভাওনা সোণতে বৰগীত সুৱগা প্ৰচাৰিলা দেৱবাণী
মোৰ গুৰু ঐ, প্ৰচাৰিলা দেৱবাণী"।।

মহাপুৰুষজনাৰ মহাপ্ৰয়াণৰ পিছত অসম ভূমিত মহাশূন্যতাৰ সৃষ্টি হয়। শংকৰ বিহীন অসমৰ মৰ্ম বেদনাৰ কথা শিল্পীজনাই গীতৰ মাধ্যমেৰে প্ৰকাশ কৰিছে—

" এটুপি দুটুপি চকুলো সৰে মোৰ দুখনি চৰণক পাই

অসমৰ আকাশত দুখৰ ৰোল উঠিছে আজি
শ্ৰীশংকৰ নাই মোৰ গুৰু ঐ, আজি শ্ৰী শংকৰ নাই"।।

শ্ৰীশংকৰদেৱৰ জীৱন আৰু কৃতিত্বসমূহে ভূপেন হাজৰিকাক গীত সৃষ্টিৰ বাবে এক অনুপম অনুপ্ৰেৰণা যোগায়। তেওঁৰ আত্মজীৱনী 'মই এটি যাযবৰ'ত ডঃ হাজৰিকাই লিখিছে 'মই অসমৰ সংস্কৃতিৰ গুৰু শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ বিষয়ে মনযোগেৰে পঢ়িছো, তেওঁৰ সুৰবোৰ মনপুতি শুনিছো, তেতিয়ালৈকে বৰগীত সমূহৰ এটাহে ভালদৰে জানিছিলো। সেইটো আছিল 'জয় জয় যাদৱ জলনিধি জাধৱ ধাতা'। হাজৰিকাৰ সুৱদি কণ্ঠত বৰগীত শুনি আপ্লুত হৈছিল গোপীনাথ বৰদলৈ। বৰদলৈয়ে হেনো ভূপেন হাজৰিকাক শংকৰদেৱৰ দৰে হ'ব লাগিব বুলি অনুপ্ৰেৰণা যোগাইছিল। বৰদলৈয়ে ভূপেন হাজৰিকাৰ পৰা প্ৰায়েই শুনিবলৈ বিচৰা বৰগীতটি আছিল —

"পাৱে পৰি হৰি কৰোহো কাতৰি
প্ৰাণ ৰাখবি মোৰ "।।

হাজৰিকাৰ গীতিকাৰ জীৱনৰ আদি ভাগত ৰচনা কৰা গীতসমূহ মুলতঃ ঐতিহ্যমূলক। এনে গীতসমূহৰ জৰিয়তে তেওঁ কেতিয়াবা জাতীয় সংহতিৰ ওপৰত জোৰ দিব বিচাৰে, এনে গীতৰ জৰিয়তে তেওঁ সমাজৰ বৰেণ্য ব্যক্তিসকলৰ আদৰ্শমূলক কথাৰে অনৈক্যৰ মাজত ঐক্য সাধন কৰিব বিচাৰে। এনে গীত সমূহত সততে শংকৰ মাধৱৰ প্ৰসংগ দেখা যায়। তেওঁৰ জীৱনৰ আদিভাগত ৰচনা কৰা এটি গীতত হাজৰিকাই জাতীয় জীৱনৰ বিশিষ্ট ব্যক্তি যেনে পদ্মনাথ গোঁহাঞি বৰুৱা, বিষ্ণু প্ৰসাদ ৰাভা, আনন্দ চন্দ্ৰ আগৰৱালা, চন্দ্ৰ আগৰৱালা, ৰজনীকান্ত বৰদলৈ, অম্বিকাগিৰি ৰায় চৌধুৰী, মফিজ হাজৰিকা, আজান ফকিৰ, জ্যোতি প্ৰসাদৰ প্ৰসংগ টানি আনিছে। এই গীতৰ আৰম্ভনিতে হাজৰিকাই শংকৰ প্ৰসংগ দাঙি ধৰি লিখিছে —

"শংকৰ-মাধৱৰ মহা মহা সৃষ্টিৰে
উজ্জ্বল লুইতৰে পাৰ"।

গুৰুজনাৰ মহান ব্যক্তিত্বৰ মূল্যায়ণ কৰিবলৈ গৈ ভূপেন হাজৰিকাই 'নন্দন তত্বৰ কৰ্মীসকল' নামে গ্ৰন্থত লিখিছে— "আমাৰ মতে, ভাৰতবৰ্ষৰ কতো কাহানিও শ্ৰীশংকৰ গুৰুৰ দৰে বহুমূখী প্ৰতিভা সম্পন্ন ব্যক্তিত্বৰ পুৰুষ জন্মা নাই। মহাত্মা গান্ধীয়ে অস্পৃশ্যক 'হৰিজন' বুলিছিল। অথচ, পাঁচশ বছৰ আগতে কৈৱৰ্ত্ত জীয়ৰী ৰাধিকাৰ জ্ঞানক মৰ্য্যাদা দি গৈছিল শ্ৰীশংকৰে। হৰিৰ জন নুবুলি শ্ৰীশংকৰৰ পাচৰ নাজিৰাৰ শিষ্য শ্ৰীৰাম আতাই টিৱাপৰ জনজাতি নৃপক নৰৰ ভিতৰত উত্তম 'নৰোত্তম' আখ্যা দিছিল। আমাৰ মতে 'নৰোত্তম' কথাষাৰ হৰিজন শব্দতকৈ অৰ্থপূৰ্ণ কিয়নো ব্ৰাহ্মণ, শূদ্ৰ সকলো যিহেতু হৰিৰেই জন। এইজনা মহাপুৰুষ যি জনাই ৰবি ঠাকুৰৰ বহু আগতে বহু বিষয়ৰ কাৰ্যসূচী থকা ৰেচিডেন্সিয়েল সত্ৰৰূপী বিশ্ববিদ্যালয় পাতি গৈছে - যিগৰাকী শিক্ষাবিদে দৰ্শন, সাহিত্য, সংস্কৃতি, সমাজ সংস্কাৰৰ সৰ্বদিশে শিক্ষা দি গৈছে, শিক্ষাৰ অভিনৱ পদ্ধতি যাচি গৈছে- যিগৰাকী গুৰুৱে তাহানিৰ সংযোগ বিহীন ভাৰতৰ পূৱৰ পৰা পশ্চিমলৈ আৰু দক্ষিণলৈ কষ্টেৰে ভ্ৰমন কৰি জ্ঞান আহৰণ আৰু বিনিময় কৰিছিল- যিজনা গুৰুৰ সমাজ শিক্ষাৰ বাবে আজিও আমাৰ অসমত হিন্দু-মুছলমানৰ মাজত মৰা-মৰি, কটা-কটি হোৱা নাই — যি জনা গুৰু আজিৰ আসমীয়া জাতীয় নদীৰ গৰাখহনীয়াত একমাত্ৰ 'নৈতিক মথাউৰি' সদৃশ, তেনে এজন গুৰুৰ চিন্তা আজিৰ মডাৰ্ণ জেনেৰেশনৰ বৈপ্লৱিক চিন্তা ধাৰাতকৈ কোনাপধ্যে কম আধুনিক নহয়। শ্ৰীশংকৰৰ সামন্ত-তন্ত্ৰৰ বিৰোধিতা, সমদৃষ্টি (কুক্কুৰ-শৃগাল-গৰ্দ্দভৰো আত্মাৰাম), আৰ্থিক সংস্কাৰ, দৰ্শনৰ বৈজ্ঞানিক বিশ্লেষণ, সংসাৰত থাকিও সবাৰো বাবে আধ্যাত্মিক, শাৰীৰিক আৰু সমাজিক সমতা আৰু উন্নতি কামনা আৰু চিৰ সুন্দৰৰ উপাসনা এনে নানা গুণৰ বাবে আজিৰ আধুনিক সমাজে শ্ৰীশংকৰ আৰু তেৰাৰ চিন্তাধাৰাক অৱহেলা নকৰে, কৰিলেও তেনে শংকৰী মন্দাকিনীৰ অকণো ক্ষতি নহয়।" নিঃসন্দেহে গুৰুজনাৰ জীৱন দৰ্শনৰ ওপৰত তেনেই সীমিত শব্দেৰে এয়া এক নিখুঁত আৰু যুক্তিসংগত আলোকপাত। সেয়েহে হাজৰিকাই যাথাৰ্থভাৱে শংকৰদেৱৰ সমকক্ষ পুৰুষ ভাৰতবৰ্ষত জন্মা নাই বুলি কৈছে।

১৫ শতিকাত শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱে ৰচনা কৰা স্তুতিমূলক গীত আৰু অন্যান্য বৈষ্ণৱ সাহিত্যৰাজিয়ে ভূপেন হাজৰিকাৰ অমৰ সৃষ্টিসমূহত বাৰুকৈয়ে প্ৰভাৱ পেলাইছে। কোৱা বাহুল্য যে শংকৰদেৱৰ অভিনৱ সৃষ্টি একশৰণ নামধৰ্মত মূলতঃ গণতান্ত্ৰিক উপাদান নিহিত হৈ আছে। কাৰণ ই জাতি, বৰ্ণ, ধনী,দুখীয়া সকলোৰে বাবে মুক্ত।

ভূপেন হাজৰিকাৰো বহুতো গীতত শংকৰদেৱৰ এনে বিশ্ব ভাতৃত্ব আৰু জীৱনৰ মূল্যবোধৰ দৰ্শনৰ প্ৰতিফলন ঘটিছে। মধ্যযুগীয় বৈষম্যমূলক সমাজ ব্যৱস্থা, অস্পৃশ্যতা আৰু বৰ্ণ প্ৰথাৰ দোহাই দি সমাজৰ অৱহেলিত আৰু পিছপৰা শ্ৰেণীক সামাজিক আৰু অৰ্থনৈতিকভাৱে শোষণ কৰা হৈছিল। তেনেলোকৰ ধৰ্মীয় স্বাধীনতা নস্যাৎ কৰা হৈছিল। এনে অগণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাই মানৱতাবাদী শংকৰদেৱক বিপ্লৱী কৰি তুলিছিল। সেয়েহে তেওঁৰ

দৰ্শনৰ জৰিয়তে সমাজৰ এনে পশ্চাদগামিতাৰ প্ৰত্যুত্তৰ দিছিল। শংকৰদেৱে তেওঁৰ শিষ্য হিচাপে মিকিৰ, মিচিং, গাড়ো, ভূটীয়া, বড়ো, কায়স্থ, কছাৰী, আহোম, ব্ৰাহ্মণ, কোছ, চুটীয়া, কৈৱৰ্ত্ত, চণ্ডাল আৰু মুছলমানৰ চান্দসাইকে ধৰি সমাজৰ সকলো শ্ৰেণীৰ লোককে শিষ্যত্ব প্ৰদান কৰিছিল। শংকৰদেৱৰ এই সম অধিকাৰৰ মূল্য তেওঁৰ অপূৰ্ব সৃষ্টি অসমৰ জাতীয় সাহিত্যৰ কীৰ্তিস্তম্ভ স্বৰূপ 'কীৰ্তন ঘোষা'ত পোৱা যায়। তেওঁ ইয়াত দ্ব্যৰ্থহীনভাৱে লিখিছে -

"নাহি ভকতিত জাতি অজাতি বিচাৰ
কৃষ্ণ ভকতিত সমস্তৰে অধিকাৰ"।।

শংকৰদেৱৰ শোষণকাৰী আৰু বিভেদকামীৰ বিৰুদ্ধে এই নিৰ্ভীক আৰু স্পষ্ট প্ৰতিবাদে হয়তো কুৰি শতিকাৰ ভাৰত তথা অসমত দেখা দিয়া অবাধ অৰ্থনৈতিক শোষণ আৰু সামাজিক বিশৃঙ্খলতাৰ বিৰুদ্ধে কোমল বয়সীয়া ভূপেন হাজৰিকাকো প্ৰতিবাদী কৰি তুলিছিল। সেয়া আছিল দ্বিতীয় বিশ্বযুদ্ধৰ সময় আৰু ভাৰতত মহাত্মাগান্ধীৰ নেতৃত্বত বৃটিছৰ ঔপনিবেশিক শাসন আৰু শোষণ, শ্ৰেণী বৈষম্য আৰু অস্পৃশ্যতাৰ পৰা মুক্তি বিচাৰি জনসাধাৰণে ধাৰাবাহিক অহিংস আন্দোলনত ব্ৰতী হৈছিল। ১৯৪২ চনৰ গণ বিপ্লৱৰ পটভূমিত সেয়েহে ষোল্ল বছৰীয়া ভূপেন হাজৰিকাৰ কাপৰ পৰা স্বতঃস্ফূৰ্তভাৱে নিগৰিত হৈছিল —

"অগ্নি যুগৰ ফিৰিঙতি মই
নতুন অসম গঢ়িম।
সৰ্বহাৰাৰ সৰ্বস্ব পুনৰ ফিৰাই আনিম
নতুন অসম গঢ়িম।
নৰকঙ্কালৰ অস্ত্ৰ সাজি
শোষণকাৰীক বধিম।
সৰ্বহাৰাৰ সৰ্বস্ব পুনৰ ফিৰাই আনিম।
ধৰ্ম ব্যৱসায়ীৰ ঠাই নাই তাত।
অস্পৃশ্যতাৰ মহাদানৱক
আপোন হাতেৰে নাশিম।
নতুন অসম গঢ়িম।
হৰিজন, পাহাৰী, হিন্দু, মুছলিমৰ
বড়ো, কোচ, চুতীয়া, কছাৰী, আহোমৰ
অন্তৰ ভেদি মৌ বৌৱাম
ভেদাভেদৰ প্ৰাচীৰ ভাঙি
সাম্যৰ সৰগ ৰচিম।"

শংকৰদেৱৰ সমতাৰ আদৰ্শৰ লগত সংগতি থকা আন এক অমৰ গীত ড° ভূপেন হাজৰিকাই ৰচিছিল। এই গীতটোৰ জৰিয়তে ড° হাজৰিকাই জাতি-বৰ্ণ , উচ্চ-নীচৰ প্ৰাচীৰ ভেদি ওলাই অহা নতুন প্ৰজন্মক স্বাগতম্ জনোৱাৰ লগতে আশীৰ্বাদ দি কৈছে —

"যুৱতী অনামিকা গোস্বামী
আৰু যুৱক প্ৰশান্ত দাসে
বিয়াত হেনো কিছু বাধা পালে
ৰাম বাধা পালে
সেয়ে কাকো নজনাই কামাখ্যা ধামত
দুয়ো দুয়োকে মালা পিন্ধালে ....

এয়া প্ৰশান্ত আৰু অনামিকাৰ
জাতিকুল নেওচা সাহৰ যুগ
....
এয়া সীমাৰ পৰিধি ভাঙাৰ যুগ"।

মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ দৰেই বিশাল ড° হাজৰিকাৰ সৃষ্টি সমূহ। ভুপেন হাজৰিকা আৰু মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ যেন এটি মুদ্ৰাৰ ইপিঠি সিপিঠি। ব্ৰহ্মপুত্ৰক লৈ গৌৰৱ কৰা, ব্ৰহ্মপুত্ৰকলৈ অভিমান কৰা, ব্ৰহ্মপুত্ৰক লৈ আক্ষেপ কৰা মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰৰ ঐতিহ্য প্ৰকাশ কৰিবলৈ গৈ তেওঁ শংকৰদেৱৰ প্ৰসংগ অৰ্থপূৰ্ণ ভাৱে প্ৰকাশ কৰিছে—

"মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ মহামিলনৰ তীৰ্থ
....
সুদূৰ কান্যকুব্জৰে পৰা বাৰভূঞা আহিছিলে
সেই বংশতে শংকৰদেউ ইয়াতে জনমিলে"।।

ড° ভূপেন হাজৰিকাই তেওঁৰ আত্মজীৱনীত উল্লেখ কৰিছে যে এজন ডেকা ল'ৰা হিচাপে তেওঁ কেতিয়াও এগৰাকী মহান গায়ক হ'ব বুলি সপোন দেখা নাছিল। তেওঁ গীত আৰু সংগীতক সমাজৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ এক মাধ্যম হিচাপে গণ্য কৰিছিল। শংকৰদেৱেও তেওঁৰ দ্বাৰা সৃষ্ট অভিনৱ সাংস্কৃতিক উপাদান, ভাওনা আৰু বৰগীতক মানুহৰ মাজত সহিষ্ণুতা আৰু বিশ্ব ভাতৃত্ববোধৰ বাণী প্ৰচাৰৰ এক মাধ্যম হিচাপেহে গ্ৰহণ